

MOC JEŽIŠOVÝCH SLOV

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ: Mat 5,48; 18,21.22; 19,3-12; Luk 12,32-34; Ján 19,25-27

ZÁKLADNÝ VERŠ

Človek takto nikdy nehovoril. (Ján 7,46)

Niektoré Ježišove výroky predkladajú úplne iné hodnoty, než ktoré považujeme za normálne. Hovorí napríklad, že máme nastaviť druhé líce a nevzpierať sa tak zlu. Vo svojom vnútri však väčšina z nás cíti, že zlu by sme mali odporovať všetkými možnými spôsobmi. Alebo milovať tých, ktorí sú našimi nepriateľmi. Nemáme azda nepriateľov nenávidieť? Milovať predsa môžeme priateľov a svojich blízkych! Ale Ježišove slová smerujú našu lásku a záujem na všetkých ľudí.

Ešte viac nás privádza do rozpakov jeho vyhlásenie, že do Božieho kráľovstva vojdú skôr vyvrheli, prostitútky a ďalší im podobní, ako mnohí, ktorí sa sami považujú za spravodlivých. Ako je to možné?

Ježiš hovorí, že šťastní sú tí, ktorí plačú, ktorí sú milosrdní a ktorí majú čisté srdce. My si myslíme, že šťastní sú tí, ktorí sú bohatí, mocní, ktorí dobre vyzerajú a majú veľa priateľov.

Ani tieto Ježišove výroky však neboli tie „najprovokačnejšie“. V tejto úlohe sa zamyslíme nad niekoľkými Ježišovými radikálnymi vyhláseniami, ktoré ho – dnes by sme povedali – preslávili.

Čo chcel nimi Ježiš povedať? Do akej miery sa očakáva od nás, že budeme podľa nich žiť?

O MANŽELSTVE A ABSTINENCII

- ?** Niektoré z Ježišových najťažších výrokov riešia problém manželstva a rozvodu. Prečítaj si Mat 19,3-12. Ktoré veci sú nám jasné? Ktoré, naopak, sú len ťažko pochopiteľné? Aké je hlavné posolstvo týchto Ježišových slov?

Pre farizejov to bolo „priveľké sústo“. Všimnite si napríklad, ako postavili otázku zámerne v prospech mužov: „Dovolené je mužovi prepustiť svoju manželku pre akúkoľvek príčinu?“ (v. 3) Odpoveď je, samozrejme, nie, a Ježiš to jasne hovorí. (v. 4-6) Ale pohnútku, ktorá ich viedla k položeniu tejto otázky, zisťujeme až vo verši 7: „Prečo teda Mojžiš nariaďil dať prepúšťací list a prepustiť ju?“ Ježiš ide ďalej ako Mojžiš a sprísňuje podmienky, za ktorých môže dôjsť k rozdeleniu manželov. Ostro napáda tých mužov, ktorí túžia ľahkovážne sa zbaviť svojich manželiek. Jedinou príčinou, ktorá to dovoľuje, je podľa Ježiša smilstvo. Ak je príčinou čokoľvek iné, potom sa dopúšťajú cudzoložstva (v. 8.9) Šokovaní učeníci mu skočili do reči: Ak je to takto, potom je lepšie sa neženieť. (v. 10) Ich reakcia bola podnetom na jeden z najťažších výrokov, aké Ježiš povedal.

- ?** Prečítaj si Mat 19,11.12. Kto sú tí, ktorí nemôžu pochopiť Ježišove **ťažké** slová?

Mal Ježiš v úmysle zbaviť ich zodpovednosti? Kto patrí medzi tých, „ktorým je to dané“? (v. 11) Je to zvláštna skupina ľudí obdarovaných mimoriadnou morálnou (sexuálnou) zdržanlivosťou? A čo Ježišova narážka na eunuchov? Aké sú tri kategórie ľudí, ktorí sa zriekli manželstva? Ako máme dnes aplikovať tieto myšlienky? Najťažšie slová vyriekol Ježiš nakoniec: „Kto to môže pochopiť, nech pochopí.“ (v. 12)

- ?** Niektoré veci sú možno v Biblii naozaj ťažko pochopiteľné či zrozumiteľné. (2 Pet 3,16) Prečo je dôležité radšej sa sústrediť na to, čomu rozumieme a žiť podľa toho?

O ODPUSTENÍ

Ježiš je stelesnením odpustenia. Zamyslime sa nad tým, či sú Ježišove výroky o odpustení také jednoduché, ako ich niekedy interpretujeme.

- ❓ **Prečítaj si Mat 18,21.22 a zamysli sa nad týmito slovami. Aké priestupky má Ježiš na mysli? Hovorí sa v texte o odpustení medzi spoluveriacimi alebo aj spoluobčanmi?**

„Rabíni obmedzili odpustenie na tri prehrešky. Peter zvýšil tento počet na sedem, na počet predstavujúci dokonalosť a myslel si, že postupuje podľa učenia Pána Ježiša. Kristus však učil, že v odpustení nikdy nemáme stanoviť mieru. Božia odpúšťajúca milosť má byť meradlom nášho odpustenia. Dôvodom na každé odpustenie je v nezaslúženej Božej láske.“ (Perly moudrosti, str. 121.125)

- ❓ **Ked' budeš uvažovať o vyjadrených otázkach, nezabudni na Ježišove slová na kríži: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.“ (Luk 23,34) Ježiš prosí Boha, aby odpustil tým, ktorí ho ukrižovali. Kto je zahrnutý v slove „im“? Rímski vojaci? Kaifáš? Pilát? Herodes? Veľkňazi a zákonníci? Nemali by sme aj my každému odpustiť?**

O MAJETKU A DÁVANÍ

Bohatému mládencovi, ktorý za ním prišiel, Ježiš povedal: „Predaj všetko, čo máš, rozdaj chudobným....“ (Luk 18,22) Tento radikálny príkaz vysvetľujeme zväčša tak, že ide o špecifickú podmienku určenú tomuto mladému mužovi, ktorú Ježiš vyslovil preto, že videl do jeho srdca. Ježiš nás upozorňuje na jeden veľký problém, ktorý bol pre tohto popredného muža prekážkou spasenia – na majetok. Nedáva azda rovnaký príkaz všetkým? Zdá sa, že v Luk 12,33 dáva Ježiš tú istú radu všetkým, ktorí majú finančné prostriedky: „Predajte, čo máte a rozdajte ako almužnu! Urobte si mešce, ktoré sa nezoderú, nepomínutelný poklad v nebi... Lebo kde je váš poklad, tam bude aj vaše srdce.“

? Ako máme rozumieť tomuto výroku? Zastával Ježiš názor, že všetci kresťania majú vždy a všade rozdať svoj majetok? Aké praktické problémy by vznikli, keby sme túto radu chápali doslovne? Keby všetci kresťania predali svoj majetok a rozdali ho chudobným, v akej ekonomickej situácii by sa ocitli? Z čoho by žili oni a ich rodiny? Mali by napríklad prostriedky na podporu šírenia evanjelia do nových oblastí?

Sú tri veci, ktoré nám pomôžu vyriešiť tento problém. Po prvé, všimnime si, čo sa vlastne stalo počas Ježišovho pôsobenia. Zdá sa, že jeho malá skupina mala peniaze v hotovosti, ktoré spravoval Judáš. (Ján 12,6; 13,29) Po druhé, všimnime si, čo sa dialo v ranej cirkvi medzi kresťanmi, ktorí poslúchli túto Ježišovu radu. (V Sk 4,32-37 čítame, že šlo o dobrovoľný, ale dobre zorganizovaný systém zbierok, keď sa snažili riadiť Ježišovou radou.) Po tretie, skúmajme, čo sa dialo v ranej cirkvi po udalostiach opísaných v knihe Skutkov. (Neskôr už v Pavlových, Petrových a Jánových listoch nečítame o nijakom hromadnom predávaní majetku, ale o dobrovoľných zbierkach pre chudobných.)

? Biblia neodsudzuje bohatstvo ako také. Čo chcel teda Ježiš zdôrazniť? Vystihuje verš Luk 12,34 podstatu jeho slov?

O DOKONALOSTI

Pre mnohých ľudí je jedným z najťažších Ježišových výrokov ten, ktorý sa nachádza uprostred Kázania na vrchu: „Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.“ (Mat 5,48) V priebehu storočí zápasili svedomití kresťania o dosiahnutie tohto Ježišom daného štandardu, ktorý si vysvetľovali ako stav úplného víťazstva nad svetom, telom a satanom. Niektorí sa bičovali a týrali alebo absolvovali dlhé púte. Iní sa to snažili dosiahnuť čo najprísnejším dodržiavaním zákona. Cieľ im v každom prípade stál za to. Ale je toto naozaj forma dokonalosti, na ktorú nás Ježiš vyzýva v Mat 5?

? Porovnaj nasledujúce dvojice biblických statí. Všimni si, ako sa navzájom dopĺňajú a vyvažujú:

Mat 10,34-39 a Luk 14,26-27

Mat 7,7-11 a Luk 11,9-13

Mat 5,48 a Luk 6,32-36

Ježišove zdanlivo tvrdé slová zaznamenané v Luk 14 sú zmiernené ich paralelou v Mat 10, ktorá nám pomáha lepšie pochopiť, čo chcel Ježiš povedať. Kým verše v Mat 7 hovoria o modlitbe a Ježišom príslube, že nám dá „dobré dary“, ak o ne budeme prosiť (v. 11; čo však môže mimovoľne upriamiť našu myseľ na materiálne veci), Lukáš namiesto toho píše, že Ježiš sľúbil „Ducha Svätého“ (Luk 11,13), čo značne mení význam jeho slov.

Podobne môžeme spojiť aj poslednú dvojicu veršov. Kde Matúš cituje Ježiša: „Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec,“ (Mat 5,48) Lukáš zaznamenáva jeho slová takto: „Budte milosrdní, ako je milosrdný aj váš Otec.“ (Luk 6,36) To nám oveľa lepšie objasňuje, čo chcel Ježiš povedať. V Lukášovi kontext hovorí o milovaní nepriateľov a požičiavaní bez toho, aby sme čakali, že nám vrátia. Ježiš hovorí, že ak to budeme robiť, budeme „synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým“. (v. 36) U Matúša je podobná situácia. Pred veršom o tom, že máme byť dokonalí, sú verše, ktoré hovoria, že máme milovať nepriateľov, modliť sa za tých, ktorí s nami zle zaobchádzajú a o Bohu, ktorý zosiela dážď rovnako na spravodlivých i nespravodlivých. Ježiš nás tým chcel povzbudiť, aby sme boli takí, aký je náš nebeský Otec – láskavý ku všetkým rovnako. Toto je dokonalosť v kontexte uvedených veršov. Určite je to vysoký cieľ... Ale o čo iné by nám vlastne v živote malo ísť?

O RODINE

„Pri Ježišovom kríži stála jeho matka... Keď Ježiš zbadal matku a pri nej učeníka, ktorého miloval, povedal matke: Žena, hľa, tvoj syn! Potom povedal učeníkovi: Hľa, tvoja matka!“ Ján 19,25-27

Štvrtok 8. mája

Istá mladá žena sa v deväťdesiatych rokoch 20. storočia pripojila k skupine Davida Koresha v Texase, ktorý sám seba vyhlásil za mesiáša a sfanatizoval svojich nasledovníkov. Zakrátko nato jej v Kanade zomrela matka. Keď sa chystala, že pôjde na pohreb, charismatický guru to zistil a povedal jej, že nie je potrebné, aby míňala čas a prostriedky na takéto svetské účely. V ich spoločenstve vraj budú robiť oveľa dôležitejšie veci. Preto sa na pohrebe vlastnej matky nezúčastnila...

❓ Prečítaj si nasledujúce Ježišove výroky: Mat 10,34-37; 12,46-50; Luk 9,59-62; 12,49-53; 14,26. Ako by si reagoval na tieto verše, ktoré zdanlivo podporujú fanatických vodcov ako Koresh, hanobiacich prirodzené rodinné putá?

„Toto prehodnotenie tradičných rodinných hodnôt, ktoré akoby vrážalo klin medzi nebo a zem..., sa stáva hlavnou témou Lukášovho evanjelia... Okrem výrokov zahrňujúcich medzi našich skutočných príbuzných všetkých, ktorí zachovávajú Božie slovo (8,19-21; 11,27.28)... Ježiš, podľa Lukášovho evanjelia, dáva ako podmienku učeníctva šokujúci príkaz *nenávidieť otca a matku* – a to až do tej miery, že mŕtvy otec sa má pochovať sám!“ (F. Scott Spencer)

Ježišove výroky sú pre ucho súčasného človeka pritvrdé. Ale keď pochopíte, čo vlastne znamenajú, je to naozaj tak? Ako je to v prípade, kde je uvedené: „Nech si mŕtvi pochovávajú mŕtvych?“ (Luk 9,60) Bol otec tohto potenciálneho učeníka naozaj mŕtvy? Alebo chcel tento človek v skutočnosti povedať: Pôjdem za tebou po otcovej smrti, keď si dám do poriadku celý svoj majetok? Ako máme chápať Ježišov výrok v Luk 14,26, že nikto nemôže byť jeho učeníkom, ak „nemá v nenávisti svojho otca i matku, ženu a deti, bratov a sestry, ba aj svoj život“? Ako sme včera pripomenuli, paralelné miesta u Matúša objasňujú, čo chcel Ježiš povedať. U Matúša Ježiš hovorí o tých, ktorí milujú otca, matku a ženu viac ako jeho. (Mat 10,37) „Slovo *nenávidieť* by sme mali v Biblii často chápať jednoducho ako... milovať menej.“ (5BC 811) Ježiš chcel teda zdôrazniť myšlienku, že Boh má byť v našom živote na prvom mieste.

❓ Často sa stáva, že rodinné putá sú tie najsilnejšie. A je to tak správne. Prečo napriek tomu musí byť Boh vždy na prvom mieste, dokonca aj pred rodinou?

ODPORÚČANÉ ŠTÚDIUM

Bezpochyby, niektoré Ježišove výroky sú ťažké na pochopenie, najmä ak ich citujeme vytrhnuté z kontextu. Ak ich však preštudujeme v kontexte s ďalšími paralelnými výrokmí, ktoré ich dopĺňajú a vyvažujú, mnohé z nich pochopíme oveľa ľahšie. Jasne si uvedomíme, že nasledovať Ježiša sa nedá polovičato. Buď sa mu odovzdáme úplne, bez ohľadu na to, čo to stojí, alebo sa mu neodovzdáme vôbec.

„Celibát nie je bežný a normálny stav. Len satanov klam môže viesť ľudí k domnienke, že človek týmto spôsobom života dosiahne vyšší stav svätosti. Židia celibát neschvaľovali a ľudí, ktorí takto žili, ľutovali. Praktizovali ho len extrémne asketické skupiny, ako napríklad eséni... Písmo hovorí, že Peter bol ženatý. Pravdepodobne aj ostatní učeníci boli ženatí... Ježiš nikde neodporúča celibát – ani pre kresťanov vcelku, ani pre kresťanských predstaviteľov. Nie je to prirodzené a neprispieva to k rozvoju vyváženého charakteru, ako to býva v normálnom manželskom živote.

Slová nášho Pána (v Mat 19,12), ak by sme ich aplikovali doslovne, by boli v rozpore s Písmom ako celkom. Predstava zmrzačenia tela je odporná. Zdá sa, že je vhodnejšie chápať tento výrok ako analógiu k Ježišovmu vyhláseniu v Mat 5,30 (o odseknutí končatiny, ktorá vyvoláva pokušenie).“ (5BC 455.456)

NÁMETY NA UVAŽOVANIE

1. Zdá sa, že uvedený citát o celibáte sa týkal určitého špecifického náboženského a kultúrneho prostredia. V akom zmysle však môže vyvolať strach u kresťanov, ktorí sú buď slobodní alebo ovdovení, alebo ktorí sa z iných dôvodov rozhodli nevstúpiť do manželstva? Akým spôsobom môžeme uistiť tých, ktorí sa takto rozhodli?
2. Uvažujte spolu o poslednej otázke v časti na pondelok. Má alebo by malo mať odpustenie určité hranice?
3. Jedna vec je hovoriť o tom, že Boh má byť v našom živote na prvom mieste, dokonca aj pred rodinou; druhá vec je robiť to a posilňovať tak svoju vieru. Na celom svete sú však kresťania, ktorí sa práve kvôli viere odcudzili svojej rodine. Ako je to v tvojom zbore? Poznáš niekoho, kto stratil blízkych kvôli tomu, že chcel byť verný Ježišovi? Ak áno, ako mu môžeme ako cirkevná rodina nahradiť túto stratu?